

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות

ממורינו דאש

הישיבה שליט"א

קב"ד
שנה ג'

פרשת יתרו
תשפ"ו

ליל שישי פרשת יתרו תשפ"ה

שו"ת אחרי שיעור ליל שישי
בשלח תשפ"ו

בעיר קרית יואל יב"ו

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

ליל שישי פרשת יתרו תשפ"ה

והוא מכיר בזה שהקב"ה גדול יותר מכל האלוהים, אז כבוד המקום מתעלה ביותר.

כמה שרחוקים יותר – אפשר יותר לכבד את ד'

מדברי הזוהר הקדוש האלו אנחנו יכולים לשאוב חיזוק גדול, כשיהודי שבור בקרבו, והוא מרגיש מאוד רחוק מהקב"ה, הוא מרגיש בעצמו לא בטוח בכלל שהוא יהודי, הוא מרגיש בנפילה כה עמוקה, ואומר לעצמו, הרי נתנו לי כל כך הרבה סיכויים להתחיל מחדש, וכבר קיבלתי כל כך הרבה קבלות, וכבר שמעתי כל כך הרבה דיבורים ושיחות מוסר וחיזוק, ואחרי הכל אני ממשיך ונופל בהבלים, אחרי הכל אני עושה כאלו דברים, אני מרגיש ממש כומר, כהן מדין, אבל אני יכול להוציא שתי מילים מהפה 'ברוך השם', באותם רגעים מתייקר שמו של הקב"ה בכל העולמות, אחרי דיבורים אלו אין יותר ממה להישבר, כי אם אתה מרגיש שאתה יותר רחוק מיתרו, א"כ אתה יכול עוד יותר לכבד ולייקר שמו של הקב"ה.

כל אחד יכול לחזור בתשובה ולייקר את ד'

יוצא לי הרבה לדבר עם בחורים ולדבר עם אברכים, ואני רואה שאנשים כל כך שבורים, ואני מגסה לנחם אותם שיראו בדברי חז"ל שיכולים לחזור בתשובה, אני מראה להם את הגמרא, ואחרי זה מראה להם בשולחן ערוך שיכולים לחזור בתשובה, ומראה להם את הרמב"ם שהקב"ה מחכה לתשובתם, והם

ברוך השם של יתרו

השבוע יש לנו שבת גדולה וחשובה, שבת קבלת התורה, ואצלינו תלמידי היכל הקודש זו שבת מיוחדת כי יומא דהילולא של מוהר"א ז"ע חל בשבת זו, יומא דהילולא העשירי, אני מזמין את כולם לבוא להילולא שנערוך במוצאי שבת, ונדבר את הדיבורים של מוהר"א ז"ע, וגם עכשיו נתחיל את השיעור כפי שמוהר"א היה מתחיל את השיעורים בפרשת יתרו, וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ד' את ישראל ממצרים, והתורה מספרת את כל מה שהיה כשיתרו הגיע, ואחרי זה התורה אומרת ויאמר יתרו ברוך השם אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה וגו' עתה ידעתי כי גדול השם מכל האלוהים, וברש"י יתרו ידע את כל העבודה זרה, כי לא הניח עבודה זרה שלא עבדה, בזוהר הקדוש שואלים כאן קושיא עצומה, ורבינו מביא את השאלה בליקוטי מוהר"ן [ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קל"ד], מה הכוונה וישמע יתרו, וכי רק יתרו שמע, והלא כל העולם כולו שמעו את הנסים הגדולים שעשה הקב"ה, וכל יהודי שמע ואמר ברוך השם אשר הציל אותנו, ומה המעלה הגדולה של יתרו שהוא שמע ובירך את הקב"ה, הרי כולם צעקו ברוך השם, ובהיכל הקודש צעקו ש'כח אייבערשטער, ומתוך הזוהר הקדוש [רבינו מביא את התירוץ כמה וכמה פעמים, בסימן י' וי"ד ונ"ט ועוד], בשעה שיתרו אמר גדול ד', כדין אתייקר שמה עילאה, כשהצדיק אומר ברוך השם זה לא כזה חידוש, אבל כשמגיע אדם רחוק, אדם שמגיע מהטומאה, ואומר ברוך השם,

מקליפותינו ומטומאותינו ומזוהמותינו, איך נעשה את זה, הרי אין לנו כח לצום, ורבינו אמר לנו לא לצום, אנחנו צמים רק בימים שכתוב בשולחן ערוך, איך נזכה לטהר את עצמינו, הרי אנחנו רואים בעצמינו כמה אנחנו רחוקים, בכל זאת יש לנו דרך לחזור, על ידי אמונה, על ידי שאומרים ברוך השם ומכירים שהקב"ה עושה הכל, אף אחד לא יכול להיות גרוע כמו שיתרו היה, לא יכול להיות בן אדם שעבד את כל סוגי העבודה זרה, ובוודאי שאנחנו יכולים להתקרב אם הוא התקרב.

כל אחד יכול לחזור אל ד'

מורה"ש היה מדבר מהשבח הגדול שעשה לנו הקב"ה שנולדנו בבתי כאלו של יהודים יראי השם, אין לנו בכלל מושג מה קורה אצל אומות העולם, וכמה שהאדם רחוק הוא לא יכול להיות רחוק כמו יתרו, ואם כשיתרו אמר את המילים ברוך השם, הוא זכה לייקר ולכבד שמו של הקב"ה, בוודאי שיש לנו את האפשרות להוציא כמה מילים מהפה, ולהתקרב אל ד', גם אם הבן אדם מרגיש בקטנות הדעת שלו שהוא כבר אבוד, הוא יכול להוציא כמה מילים מהפה ולחזור אל ד', ואין כזה דבר יהודי אבוד, לפעמים אנשים עוצרים אותי ואומרים לי כל הכבוד שאתה מחזק את הצעירים, הלוואי והיה לי את זה כשהייתי צעיר, אני אומר להם, הרי אתם יכולים עכשיו לחזור, והם אומרים לי שהם כבר אבודים, אני לא יודע אם שמעו את הדרשות שלי... הרי אין כזה דבר אבוד, בכל גיל ובכל מצב יכול יהודי לחזור לבית מדרש ולהניח תפילין ולהתפלל שחרית מנחה וערבית.

התבודדות

זה לוקח שניה אחת להסתובב בחזרה אל השי"ת, יהודי יכול להרים את עיניו אל ד', רבש"ע אני רוצה להיות טוב, גם

עונים לי שכל זה נכון לאנשים שיכולים לחזור בתשובה, אבל הם מרגישים כל כך רחוקים, הם אומרים לי שאין לי מושג בכלל כמה הם רחוקים, אני אומר להם שחז"ל אומרים שכולם יכולים לחזור בתשובה, כפי שאמרו חז"ל, שכן אדם אומר הרי את מקודשת לי על מנת שאני עשיר, אם הוא לא עשיר, אין כאן קידושין והיא לא צריכה גט, אבל אם אומר על מנת שאני צדיק גמור הרי היא מקודשת, גם אם הוא כומר במדין, כי אולי הרהר תשובה בלבד, אולי הוא חשב בלבד שלו שהוא רוצה להיות טוב, אולי הוא חשב שהולך לעזוב את כל השטויות ולחזור אל ד', ומי מדבר אם הוא זכה להוציא מילה מפה, רבש"ע אני רוצה לחזור אליך, רבש"ע תן לי לנסות עוד פעם אחד לחזור אליך, כמו ילד קטן שאבא שלו זרק אותו והוא מתחנן אליו שיקח אותו בחזרה, וכרחם אב על בנים, הקב"ה מרחם על כל אחד, אבל בדרך כלל כשאני אומר את כל זה לבחורים ואברכים הם אומרים שהם לא ממש מתחזקים מזה, כי בוודאי דברי החז"ל נאמרו על אנשים שלא נפלו כל כך, והם הרי נפלו כל כך הרבה, ואני אומר להם: אדרבה, אם נפלתם כל כך הרבה יש לכם אפשרות עוד יותר לכבד ולייקר שמו של הקב"ה.

ההודאה – אמונה – מחילת עוונות

כשהייתי מוציא את המילים 'ברוך השם', הוא מכיר בזה שאת הכל עשה הקב"ה, זו מדרגה גדולה, כי היא האמונה של היהודי, רבינו אומר ש'אמונה' מכפרת על כל העבירות, כפי שרבינו אומר בספר המידות 'על ידי אמונה יסלח לך הקב"ה על כל עוונותיך', יהודי שמאמין בהקב"ה, מאמין ביי"ג ה'אני מאמין', מאמין בתורה, בשכר ועונש, ובעולם הבא ותחיית המתים, הקב"ה מוחל לו על כל העוונות, אנחנו נמצאים בסוף ימי השובבי"ם, יש לנו חוץ מהשבת הקרובה עוד שבוע שלם של ימי השובבי"ם, שבו אנחנו רוצים ליטוהר

אפשר להיפטר ולצאת ידי חובת עונשים מרובים, כי אין דרך לברוח ואין לאן לברוח, כי הכל מהקב"ה, הקב"ה גזר שהיא תצוק, היא כמובן צריכה ללמוד לא לצעוק, וצריך לבקש מהקב"ה שהיא תמצא מישהי שתלמד אותה לא לצעוק, אבל אם היא צעקה מתאפקים, וכי בגלל זה הולכים לזרוק דברים מכעס, האם שווה להפוך את הסיר ולשפוך הכל בגלל שהיא צעקה, האם שווה לעשות חור בקיר בגלל זה, אתה הורס בעצמך את הבית, רבינו אומר בספר המידות 'כעס מחריב את הבית', אבל רבינו גם נותן לנו עצות, שאפשר להתפלל על זה.

אם היהודי נפל עמוק לאן שנפל, הוא יכול להגיד רבש"ע אני יודע איפה שאני אבל אני רוצה להיות טוב, אין לנו מושג כמה הדיבורים האלו עושים רושם למעלה, וכל המחשבות שנכנסות לאדם, שהוא לא באמת רוצה להיות טוב ורק אומר את זה, אלו חכמות של החכם מסיפורי מעשיות, כי בוודאי כל יהודי רוצה להיות טוב, וצריך לספר את זה להקב"ה ולהתוודות, רבש"ע אני לא שמרתי על עיני, רבש"ע עשיתי כך וכך, רבש"ע הייתי ככעס, רבש"ע אני לא רוצה יותר לעשות את זה, רק אתה יכול לעזור לי, תמחל לי על מה שעשיתי, תעזור לי שלא אעשה את זה יותר.

מי שכועס משוגע – סבלן זה לא מדרגה

גבוהה

אני זוכר שבתחילת התקרבותי שמעתי את מוהרא"ש אומר בדרשות שמי שכועס הוא משוגע, מה יעזור לו כל הכעס וכו', ואני חשבתי לעצמי למה הוא אומר כך, הרי רק מי שבעל מדרגה לא כועס, כי כל בן אדם רגיל כועס, ולמה הוא אומר שמי שכועס הוא משוגע, הרי כך הוא דרך העולם שכשמעצבנים מישהו הוא מתחיל לכעוס, אבל כשזוכים ויושבים כאן כמה שנים, ולא בורחים אחרי שבוע ואחרי חודש ואחרי שנה, ומתחילים ליישם את העצות של רבינו, ואז רואים שזה בדיוק מה שמוהרא"ש אומר, מי שלא כועס הוא לא בעל מדרגה, כי אין על מה לכעוס, חז"ל אומרים [קידושין מא.]. רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותא, זה לא עוזר לכלום, בן אדם נכנס הביתה ורואה שהכל הפוך ומתחיל לכעוס, הכעס לא יעזור לו לבית, שום דבר לא יסתדר לבד, הילדים לא יתקלחו מאליהם על ידי הכעס, המאכלים לשבת לא יתבשלו על ידי כעס, הרכב לא יגיע מהר יותר כשכועסים, מה שהזמינו לא יגיע בזמן בגלל הכעס, הכעס לא עוזר כלל וכלל, התפילה יכולה לעזור, רבש"ע

בגנות הכעס

האר"י הק' אומר, שכשיהודי כועס הוא מאבד את נשמתו, ונשמתו מתחלפת עם נשמה אחרת, כפי שמסופר שהבעל שם טוב הק' הגיע לבקר את אחד התלמידים, והתלמיד נתן שלום לרבו, ושואל הבעל שם טוב הקדוש היכן תלמידי, כי לא הכירו, כי קודם לכן כעס התלמיד על המשרת שלא הכין כראוי את הדירה לכבוד הצדיק שהולך לבוא, ולכן לא הכירו הבעל שם טוב הק' כי נשמתו התחלפה, כמובן שהצדיקים נתנו לזה דרך תשובה, על ידי כוונות בטבילה במקווה אפשר להחזיר את הנשמה בחזרה, אבל רבינו נתן לנו דרך קלה יותר, בלי לדעת את כל הכוונות, ללכת לפינה ולבכות לרבש"ע, רבש"ע הייתי ככעס, אני לא יודע מה יהיה איתי, תעזור לי, ומי מדבר אם ח"ו כועסים בבית ומאבדים עשתונות בבית, זה יכול להרוס את כל הבית, גם אם היא ממש מוציאה אותך מהכלים יש לך דרך להתאפק, תבקש מהקב"ה שיעזור לך.

העצות על כעס

ויש עוד עצה להתאפק אם האשה מוציאה אותך מהכלים, לזכור שעם זה

לדברי הגוי האמריקאי שאומר שהאבא צריך לשאול את הילד שלו מה הוא רוצה, האם הוא רוצה נרתיק כזה של תפילין או כזה, אני עשיתי בר מצוה לכמה ילדים וחיתנתי כמה ילדים, אף פעם לא שאלתי אותם איזה נרתיק הם רוצים לתפילין ואיזה כובע הם רוצים, האבא צריך להגיד לילדים מה לעשות ולהורות להם מה לעשות.

לדבר עם הילדים בלי כעס

אבל לכעוס על הילדים ולצעוק עליהם או להרביץ להם, זה לא קשור לחינוך, לתת סטירה קטנה לילד זה יכול להיות חינוך, אבל כשמרביצים לילדים ונותנים להם עוד סטירה ועוד סטירה זה כבר כעס, וזה לא קשור לחינוך, צריך ללמד אותם מה לעשות, וצריך לדבר איתם, להגיד להם מה כן עושים ומה לא עושים, אל תחריבו את הבית עם הכעס, ואם הם ממש מוציאים אותך מהכלים, תעשה את העצות של רבינו, אל תברח מכאן, תקשיב לדרשות שוב, ותקיים את העצות, ותתפלל שתוכל לקיים את העצות, למשל ששמעת קודם שללכת למקווה עוזר לתקן את הכעס, ואתה יודע שאתה רחוק מזה, תבקש מהקב"ה שתוכל ללכת כל יום למקווה, ובפרט בשבת קודש, בשבת בבוקר צריך עוד יותר ללכת למקווה, ואם אתה חושב שהפיאות לא יהיו כל כך מסודרות בשבת, תדע שעוד מעט כולנו הולכים לעולם שכולו טוב ושם לא מסתכלים על זה... תלכו למקווה ותיטהרו, ואם קשה לכם תתפללו על זה, ומתבודדים על זה שוב ושוב, רבש"ע למה אני כועס, רבש"ע למה אני לא יכול ללכת למקווה, ואחרי תקופה אתה פתאום מסתכל על עצמך ומבין שמי שלא כועס הוא עדיין לא בעל מדריגה, זה כזה פשוט שאין על מה לצעוק.

כל הצדיקים עברו בבית ושתקו

אולי תעשה לי נס, תסדר לי את הבית, מה יהיה כאן, העצות של רבינו מביאים פתרון באמת.

ליישם את העצות

אני לא רוצה סתם לדבר נגד כעס, כי אז תגיד לעצמך, אני יודע שאני כעסן מה אתה יכול לעזור לי, ולכן אני אומר לך, אל תברח, תשב קצת כאן בחדר של רבינו, תקשיב לדברי רבינו, ותתחיל לעשות את העצות של רבינו, תקח חומש ותתחיל לעבור על הפרשה, קח משניות ותתחיל לגרוס, קח גמרא ותתחיל ללמוד קצת, קח תהלים ותגיד קצת תהלים, ותצא לטייל עם הקב"ה ותספר לו את זה, רבש"ע אני כועס על הילדים שלי, רבש"ע אני מרביץ לילדים שלי.

לחנך בתקיפות אבל בלי כעס

אני רוצה שתדעו שלכעוס על הילדים ולהרביץ להם, זה לא קשור בכלל לעבודת החינוך, זה קשור לאיבוד עשתונות, 'חינוך' הכוונה שמחנכים ואומרים להם שוב, ואומרים להם עוד פעם ועוד פעם, ועם קצת תקיפות, בבית היהודי חייב להיות דרך ארץ ותקיפות, דרך ארץ בבית זה מיסודות הקדושה, השבוע בפרשה של מתן תורה יש לנו את קושיית התוס' [שבת פח]. מה היה צריך את כפיית ההר כגיגית, הרי בני ישראל אמרו נעשה ונשמע, אבל אני חשבתי, אני לא זוכר אם שמעתי את זה או שחשבתי את זה, שבפשוט הכוונה שבני ישראל אמרו שרוצים לקבל את התורה, אבל הקב"ה שאל בתקיפות, האם אתם מוכנים לקבל את זה בתקיפות ובדרך ארץ, כי אי אפשר לקבל את התורה בלי דרך ארץ ותקיפות, וכך צריך כל אבא להנהיג את ביתו, אנחנו לא אמריקאים, אנחנו יהודים שנמצאים בגלות אמריקה, ומבקשים מהקב"ה שהמקום הבא שלנו יהיה בירושלים, אבל אנחנו לא נקשיב

מספר לי שהוא סיפר את זה לאביו, ואביו כבר התגרש פעם והתחתן פעם שניה, ואמר לו אביו: אני מבקש ממך בני יקירי, אל תעשה שום צעד פזיז, אם אתה חושב שזה נחשב לסבל, תמשיך לסבול את הסבל הזה, ואל תפרק את הבית, אין לך מושג כמה בקבוקי ויסקי אני הייתי צריך לשתות כדי להחזיק מעמד בכל ערב, וזה לא עזר לי באמת, בכל לילה היה לי צער ויסורים שאני לבד, מאוד נהניתי מהאבא המסור הזה, שאמר לבן שלו את האמת, אין לך על מה להתגרש, מה יהיה אחרי זה, ואם באמת מר לך בבית, תגיד את זה לרבש"ע, רבש"ע כל כך קשה לי בבית, תכניס לי בבית אוירה טובה, שלא יהיה משעמם בשבת קודש, שהשמחה תשרה בבית.

מי שסובל שיקשיב לדרשות

אולי נראה לכם שאני מדבר דברים מיותרים, תמחלו לי על זה, אבל מי שעובר מה שעובר, מבין טוב על מה אני מדבר, כשבן אדם בריא נכנס לבית מרקחת, והוא רואה שם תרופות לאנשים חולים, הוא אומר לרוקח, מה אתה משתגע, מה אתה מחזיק כאן דברים מיותרים, מי צריך את זה, והרוקח יגיד לו, אל תכעס עלי, כי יש משהו שסובל על הלב, ומישהו סובל על הכבד וכו', ולכן מי שבריא שיעמוד בצד ויקשיב, אבל אני מדבר לכל אלו שסובלים בשבת, במשך השבוע הם רצים לעבודה, ואין להם זמן לקלוט את המשבר בבית, כשמגיע שבת הוא מרגיש את הטעם הרע, ואומר לעצמו 'נמאס לי כאן בבית', כפי שר' נתן כותב בתפילה על התיקון הכללי: קצתי בחיי למה לי חיים כאלו. ידוע שהמתנגדים הראו את התפילות האלו להוכיח על ר' נתן שרוצה להתאבד, והביאו לראיה גם מה שכתב בתפילות שהוא מרגיש שהוא האדם הנמוך ביותר בעולם, הנה הוא מודה בעצמו בזה... ידוע שפעם אחת היה כך אצל הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע, שהתוודה לעצמו שהוא

מוהרא"ש היה מספר שהבעל שם טוב הק' הגיע הביתה, והרבנית שאלה אותו, את מי גנבת היום, למי אמרת היום שאתה תתן לו ישועה רק אם הוא יביא לך פדיון, לפני ששמעתי את הסיפור ממוהרא"ש לא חלמתי אף פעם שיכול להיות שהיה דבר כזה אצל הבעל שם טוב, כבר לא מעניין מה החלקים האחרים של הסיפור, שהיהודים נושעו על ידי הפדיון, כי את זה שמעתי כשהייתי ילד, שאחרי שהיו אצל הצדיק ראו כל מיני מופתים, אבל מה שהיה באמצע עם הרבנית לא שמעתי, הרי מדובר כאן בבעל שם טוב הק' שהכניס אמונה בכל העולם כולו, והוא היה שומע ככה מאשתו, והוא שתק והבליג, וכן מסופר אצל הרבי ר' זושא שהרבנית גננדיל היתה צועקת על האנשים שהגיעו לבעלה, שידעו שבעלה עובד על האנשים... אבל הרבי ר' זושא נרדם פעם אחת וראה מה קורה למעלה, מלאכי חבלה ומקטרגים וגיהנום נורא ואיום, כל מה שמתואר בראשית חכמה, והצדיק נבהל מכל מה שקורה, ובאמצע הגיע מלאך ואמר לו, זושא זה לא בשבילך, כי יש לך גננדיל בבית, ואז נהיה לו יותר קל לקבל את זה, אני לא אומר שזה נכון לצעוק על הבעל, אדרבה תחזקו אותן לשמוע שיעורים לדעת איך לדבר אל הבעל, אבל אתם צריכים לדעת מה מוטל עליכם לעשות כשזה לא הולך, כשהיא צועקת שהכל קרה בגללך, ואתה לא מביא פרנסה, ואתה איחרת וכו', ואתה לא מבין מה אתה אשם שהיה פקק גדול, והיא לא מוכנה לקבל התנצלות, תדע שבזה אתה מזדכך ומרוויח הרבה, ובעיקר אתה מרוויח שאתה לא מפרק את הבית.

להתגרש זה הרבה יותר גרוע

כל מי שעושה גירושין ויש לו שייכות לדברים אלו, עושה עוון גדול מאוד, אל תקחו חבר שאומר לכם להתגרש, לאן תלך אחרי הגט, יצא לי השבוע לדבר עם אברך שסיפר לי שעוברים עליו קשיים, והוא

אומרת הפוך, אז אל תתווכח, אל תצחק עליה להגיד לה שהיא תמיד צודקת וכו', אלא בדרך כבוד תצדיק אותה, אל תקשיבו לפודקאסט שמסבירים איך עובד שלום בית, בסוף הם יגידו בפודקאסט שחייבים להתגרש, תשאל את הדרשנים שם אם הם הלכו קודם למקווה, מי הם האנשים האלו שמקשיבים להם, תקשיבו לדברי רבינו מה זה שלום בית, שלא להתווכח, רבינו אומר את זה בליקוטי מוהר"ן [חלק א' סימן ר"ב]: כל מי ששכלו קטן ביותר צריך לחלוק לו כבוד ביותר וכו', וכמו שאנו רואים בחוש שהנשים מקפידין מאוד על כבודם ורוצים מאוד את הכבוד, מחמת שהנשים דעתן קלה. רבינו אומר לנו רק לכבד אותם ולא להתווכח איתם.

להקשיב לאשה

אפשר לשוחח עם האשה בלי שום ויכוחים, והעיקר להקשיב להם, כשמקשיבים לאשה זה שונה לגמרי מהקשבה לחברים, כשחבר שלך מספר לך מה הוא עשה היום, הוא יגיד לך את זה בחמש שניות, שהוא מכר דירה ועשה רווח כך וכך, זהו, הסיפור נגמר, והאשה תספר לך, שקודם היא חשבה לצאת, ואחרי זה החליטה שאין לה כח, אבל בסוף החליטה כן לצאת, ואז התחילה להתארגן לצאת, ובינתיים האמא התקשרה שאם היא כבר יוצאת שתעבור דרכה וכו'... תקשיב לכל מילה, ותודה להקב"ה שיש לך בית ושאתה נשוי, ושלילדים שלך יש אבא ואמא בריאים, אין לכם מושג מה עובר על הילדים כשההורים רבים, אי אפשר לראות את זה מבחוץ, כי אפשר לסדר להם יפה את הפאות, אבל הנפש שבורה לגמרי, ולכן תעשה את זה בעבורם, ואם היא לא מדברת יפה, אתה לכל הפחות תעשה מצידך מה שאתה יכול, תדבר יפה.

כמו העפר שדורכים עליו והוא ממשיך

הנמוך ביותר, ואחד האנשים העיר לו ואמר, למה באמת מתנהגים כך, מיד גער בו הצדיק על חוצפתו הנוראה.

אי אפשר להשיג שלום בית בלי העצות של רבינו

סיפר לי היום אברך שהוא פגש חבר, והחבר אומר לו, אני הקשבתי לראש ישיבה שלך ושמעתי אותו מדבר על שלום בית, אני רוצה להגיד לך, שאין דבר כזה שלום בית, ושלא יבלבל בראש. והאמת היא שכשמתבוננים בזה מלמעלה הוא צודק, זה נראה שאי אפשר להשיג שלום בית, אבל עם רבינו אפשר להשיג שלום בית, על ידי העצות של רבינו וזכים לשלום בית, זה מאוד מגעיל לשמוע מאנשים שמדברים מעצמם ומכשרונותיהם כשאי אפשר להעתיק אותם, אבל כשאני מדבר משלום בית אני אומר לכם שגם אתם יכולים להשיג את זה, זה לא משהו שרק אני מצאתי ואחרים לא יכולים למצוא, כל אחד יכול להשיג שלום בית, ידוע שר' נתן היה אומר שצריך לשפוך את הלב אל ד', וצריך לעבוד עם הלב, ושאל אחד התלמידים, מאיפה לוקחים לב, אמר לו ר' נתן גם לך יש לב, אתה רק צריך ללבב את זה, אותו דבר זה בשלום בית, גם אתה יכול להשיג שלום בית, אתה צריך רק לטפח את זה.

אין מקום לויכוחים בבית

צריך לדעת דבר אחד, אין כזה דבר להתווכח בבית, עם אשה לא מתווכחים, עם חבר תתווכח כל הלילה, אבל עם האשה אל תתווכח, ואם שמעת בפודקאסט ממישהו שאין לו שלום בית, שהסביר לך ששלום בית זה ויכוח והוכחות, אני לא יכול לעזור לך, אני יכול להגיד לך רק מה הצדיקים אמרו, שאין כזה דבר להתווכח בבית, אתה יכול לשוחח, ואם אתה אומר משהו, והיא

לתת

נעליים אחד על השני... וכשהיא זרקה עליו את הנעליים והיא רצתה להרים את זה לזרוק שוב, הוא הרים לה את זה והביא לה לזרוק שוב, מכאן יש ללמוד כיבוד הורים, לצערינו הרב שומעים כאן הרבה בארה"ב את השפה האמריקאית שכעת לא צריך לכבד את ההורים כי המטפל אמר שכרגע נמצאים בריפוי על התקופה שהיתה פעם, ובגלל שהאבא רדף אותו לא צריך לכבד אותו, התורה הקדושה מתנגדת לשיטה הזאת, התורה אומרת שכן צריך לכבד את ההורים.

לבקר את ההורים ולעזור להורים

אני מבקש ממכם אברכים יקרים, תלכו לבקר את ההורים, אם אתם גרים באותו עיר, למה שלא תעלו כל יום לכמה דקות להגיד שלום, אולי תוכל להוריד את הזבל, אולי תוכל לתקן את הידית של הדלת, ההורים שלך לא מדברים זה עם זה כבר שבועיים כי היא ביקשה ממנו לתקן את הידית ולא תיקן... אולי הם צריכים שתלך להביא להם חבילה או משהו, ואם אתה גר בעיר אחרת לכל הפחות פעם בשבוע תיכנס ותבקר אותם, וכמובן לדבר כל יום בטלפון כמה דקות, תספרו כמה חכמות מהילדים שלכם, ותשאל את אמא שלך איך היה המרק שבישלה והחלות שאפתה, ואם יש לך הורים מבוגרים שצריכים עזרה, תעצור את כל החיים שלך לעזור להם, תסגור את העסק שלך ותלך לעזור להם, ואם אתה חושב שאני לא מתכוון אליך בדרשה, אז תבוא לשאול אחרי זה האם גם עליך כיוונתי, אתה לא צריך שום עסק אם ההורים שלך לא מקבלים עזרה, כי הילדים שלך גם לא יסתכלו עליך, אין יותר גדול מלעזור להורים, זה מעשרת הדברות.

המסיתים נגד רבינו הורגים את ההורים

אבל בנוגע להתקרבות של רבינו, זה לא קשור לכיבוד הורים, כי אם מישהו

עכשו היה חמשה עשר בשבט, חג הפירות והאילנות וכל הצומח על האדמה, וכל אלו מגיעים מעפר, ואנחנו אומרים כל יום 'נפשי כעפר לכל תהיה', ורבינו מסביר את כוונת התפילה להיות כמו עפר [ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רע"ז], שהעפר נותן את כל הטובות שבעולם, אכילה ושתיה מגיעים מהעפר, זהב וכסף ואבנים טובות מגיעים מהעפר, ואע"פ שכולם דורכים על העפר וחולקים עליו ויורקים עליו ובועטים בו, הוא ממשיך בשלו, לא רק שהוא שותק, הוא ממשיך להחזיק אותנו כלכלית, הבעל צועק אני משלם את הבית ואת החשמל ואני מביא אוכל, ואיך היא צועקת עלי, על זה מתפללים ונפשי כעפר לכל תהיה, תהיה כמו עפר, תמשיך לתת, ידוע מצדיקים ששאלו אותם למה לא מתפללים בשמונה עשרה על שלום בית, ואמרו שיש כאן תפילה, 'נפשי כעפר לכל תהיה', וכן על ילדים טובים מתפללים בתפילת מודים 'לדור ודור נספר תהלתך', שגם הילדים שלנו בדור הבא ימשיכו להודות ולספר תהלתך.

מצוות כיבוד אב

השבוע יש לנו בעשרת הדברות את מצוות כיבוד אב ואם, התורה אומרת 'כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך על האדמה אשר ד' אלוקיך נותן לך', ורש"י כותב על המקום דברים מפחידים 'אם תכבד יאריכון ימיך, ואם לאו יקצרונ ימיך, מכלל לאו אתה שומע הן ומכלל הן אתה שומע לאו'. חז"ל בירושלמי מסכת פאה מספרים לנו, ששאלו את ר' אליעזר עד כמה צריך לכבד אבא ואמא, הוא ענה להם, מה אתם שואלים אותי, תשאלו את הערבי באשקלון, דמה בן נתינה שמו, והוא מפקד על גדוד חיילים, ואמו שלו באה אליו וזרקה לו את נעליו בפני כל החיילים שלו, אולי מכאן המקור אצל הערבים שזורקים

הייתי מגיע לברית, הגעתי לשם אחרי הברית ומוהרא"ש ביקש ממני לחזק אותי, וכמה שבועות אחרי הברית בכל שיעור ליל שישי דיבר מוהרא"ש מזה, בכאב רב, למה שלא ירצה יהודי להיכנס לברית של הנכד שלו כאן בבית מדרש, האם יש כאן צלב, האם יש כאן צלם, למה לא רוצים לבוא לשמחה של נכד כאן בבית מדרש, אני עשיתי בר מצוה במירון לפני שנתיים, ובמשפחת חמי נוהגים לא לנסוע לארץ ישראל בגלל הציונים, אבל חמי שליט"א הגיע לכבד את הבר מצוה, ומיד אחרי הבר מצוה הוא נסע חזרה, גם אם הוא סובר שלא צריך לנסוע לארץ ישראל, ברגע שיש שמחה לנכד הוא הגיע לכבד, אבל מה לעשות אצל רבינו סובלים בזה, זה כבר היה אצל ר' נתן וזה היה בכל הדורות.

לא לזלזל ח"ו בהורים

אנחנו חייבים להמשיך לכבד את ההורים, גם אם מדברים נגד ברסלב, לא לענות ולא להתווכח, ואם אביך מבקש ממך לבוא איתו לשמחה, תלך איתו, ואם אבא שלך נעמד לדבר דברי תורה, אל תשוחח בזמן הזה, תתבייש לך אם אתה כאמצע מדבר עם גיסך וצוחק בשקט, כשאבא שלך מדבר תכבד אותו, אנחנו יהודים יראי השם ששומרים על עשרת הדברות, ואנחנו לא יהודים בזה שרק אוכלים געפילטע פיש, וכשאתה הולך לאביך לסעודת שבת, והוא מדבר דבר תורה, והבן שלך שואל אותך משהו, תגיד לו שכרגע סבא מדבר ועוד מעט תשמע, ואם הבן שלך אומר לך שהוא לא רוצה ללכת לסבא כי סבא צועק עליו, תגיד לו שלא קרה כלום, מותר לסבא להעיר ומותר לו להגיד לנכדים מה שרוצה, ברוך השם שיש לנו סבא וסבתא ואבא ואמא, ד' יעזור שיהיה לך שכל לא לזלזל בהורים שלך, וככה הילדים שלך יבינו שלא מזלזלים בהורים.

הגיע וסיפר לאבא שלך שיש בעיה בברסלב והסית אותו נגד ברסלב, ואחרי זה אבא שלך אומר לך שאתה ממש הורג אותו שהתקרבת, אסור לך לענות לו, אבל מי באמת הורג אותו, החבר שהסית אותו הוא הורג אותו, כמובן שחייבים לנסוע לרבינו לראש השנה ולא מסתכלים על כלום, רבינו אמר שמי שיבוא אליו לראש השנה הוא יתקן, תתארו לעצמכם שמישהו מציע לך לבוא למפלי הניאגרה וליהנות שם כמה ימים, ואתה עושה את הנסיעה הארוכה עד שם, וכשאתה מגיע עומד שם שוטר ואומר לך שהכל סגור ואתה חייב לחזור לניו יורק, איך תרגיש אז, הרי אתה תרגיש נורא שאתה חייב לחזור הביתה את כל הנסיעה, אותו דבר זה כשיהודי מגיע לעולם האמת אחרי שבעים שנות חיים של יגיעה, ואז אומרים לו שהוא צריך לחזור ולתקן שוב, וכאן יש את רבינו שאומר לנו, תבואו אלי לראש השנה ולא תצטרך לחזור לגלגול, אני אתקן אותך, תגיד את עשרת המזמורים ואתקן אותך, ורבינו אומר לך שהוא חזק בכל הדברים שאמר אבל בזה הוא חזק ביותר, אז מה שייך בכלל להיבהל ממה שאחרים אומרים, ואם אבא שלך שמע לשון הרע נגד ברסלב ונגד היכל הקודש, אתה לא אשם, יושב כאן יהודי שכשהיה בחור הוא התקרב למוהרא"ש, ואבא שלו הגיע מלוס אנג'לס לראות את המקום, הוא ישב כמה ימים וראה שהכל טוב, אולי לכתחילה הוא לא היה רוצה בברסלב, אבל לא היה מוכן לשמוע לשון הרע, הוא הגיע לראות מקרוב, וראה שיש לנו את אותה תורה.

הורים חכמים לא מחרימים את השמחות

אני זוכר שהיה פעם ברית אצל מוהרא"ש, והאברך הזה היה בודד בברית, כי המשפחה אמרה שאם הוא עושה את זה אצל מוהרא"ש אף אחד לא מגיע, והאברך מאוד בכה בברית, ואני לא ידעתי מזה שאף אחד לא מגיע, אם הייתי יודע

לא לזלזל בצניעותה

את הדירה של אביה, ולאדל היו שלשה ילדים, הרה"ק הרבי ר' ברוך, והדגל מחנה אפרים, ופיגא, האחים הקדושים קראו לה פיגא הנביאה, והיא ירשה את הדירה מאמא שלה, ושם נולד רבינו, ורבינו התחתן להוסיאטין, זה מאוד רחוק ממעזיבוז, אבל מביא מוהרא"ש בפעולת הצדיק, שאחרי נישואי רבינו, הוא היה מגיע מזמן לזמן לבקר את אמא שלו, ולכן נסע למעזיבוז, וכשכבר היה במעזיבוז הוא נכנס לציון הבעל שם טוב הק', אבל עיקר נסיעתו היתה למען כיבוד אם.

במקום לבלות תבלו עם החורים

היום זה תקופה של בילויים ומסיבות, כל הזמן עושים מסיבות ומתכנסים לאכול ולשתות, במקום ללכת לבלות עם חברים, תלכו לבקר את החורים, ותתנו לנשים ללכת לבקר את החורים, עוד מעט אנחנו החורים המבוגרים ואנחנו נצטרך את עזרת הילדים, זה לא נכון להגיד כך כי אנחנו צריכים לכבד את החורים גם בלי לדעת שאנחנו נצטרך את עזרת הילדים שלנו, אני צריך להגיד שאנחנו צריכים לכבד את החורים כי הקב"ה אמר, אבל אין לי ברירה ואני חייב להכניס את הדיכורים למוח של אנשים, לכן אני אומר שעוד מעט גם אנחנו נהיה מבוגרים ונצטרך את עזרת הילדים, אבל האמת הוא שחייבים לכבד אותם כי הקב"ה אמר, תלכו לבקר אותם, ואם החורים רבים ביניהם והם שואלים אותך מה דעתך ומי צודק, אסור לך לענות, תשב ותחייך תגיד שאתה לא יודע, ואם סבלת מאוד מאבא שלך, תבקש מהקב"ה שתוכל להתפייס איתו, ותבקש מהקב"ה שתזכור שזה הכל מלמעלה, וזה לא פלוני ולא אלמוני.

קבלת התורה

רציתי לדבר קצת מקבלת התורה אבל כבר מאוחר, אגיד לכם במילה אחת,

אותו דבר בנוגע לצניעות האשה, אל תזלזל בצניעות שלה, האשה בנויה בצורה כזאת, היא לא יודעת מה זה לכתחילה ודיעבד, והפסד מרובה ודבר שיש לו מתירין, היא יודעת רק כן ולא, שיהיה ברור, אי אפשר להסביר לה שיש דאורייתא ויש דרבנן, אני זוכר שפעם אחת הבת שלי חזרה עם הלכות בשר בחלב שיש דאורייתא ויש דרבנן רק מגזירה, ויש משהו שזה רק מנהג, ושלחתי להגיד למורה, שאת זה ילמדו בכולל, לבנות צריך להגיד מה מותר ומה אסור, ומה שואלים את הדיין, ומה שהדיין עונה זה ההלכה, הכל צריך להיות ברור מאוד, שחור ולבן, וכשאתה תפתח את התמימות של אשתך ותגיד שזה לא ממש אסור, וזה לא ממש נגד הצניעות זה רק תקנה של ועד ארבע ארצות, בסוף היא תיפתח לגמרי ולא תדע להכדיל בין חילול שבת ממש לבין הדברים האלו, ולא תוכל להחזיר את הגלגל אחורה, היא למדה בבית ספר שלא מדברים עם שום איש זר, ואם תצחק ותגיד שזה לא ממש איש זר, זה רק גיס ורק בן דוד, עוד מעט תמצא את עצמך לבד כשהיא תבקש גט אחרי שהתקלקלה לגמרי, אל תזלזלו בצניעות שלהם ובגדרי הקדושה שיש להם, ואל תזלזלו בהורים שלכם.

כיבוד חורים של רבינו

רבינו נולד בעיירת מעזיבוז בביתו של הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, כי לבעל שם טוב היו שתי ילדים, היה לו את הבן הצדיק נסתר ר' צבי, ואת הבת אדל, הבעל שם טוב הקדוש החשיב אותה כאחד התלמידים החשובים, שאלו פעם את רבינו למה הבעל שם טוב כל כך החשיב אותה, ואמר רבינו שהיא היתה הולכת יום ולילה עם כיסופין להקב"ה, מה היא יכולה לעשות עוד משהו להקב"ה, והיא ירשה

סמים אתה תעשה למחרת פודקאסט... יהיה עוד מישהו שידבר ויוכלו לצחוק עליו, אם קשה לכם ואתם סובלים תברחו למשניות, זה המקום הכי טוב לברוח שם, זה קבלת התורה.

קבלת התורה זה לקבל את התורה מחדש, בואו נתחיל שוב ללמוד קצת חומש וקצת משניות, זה מקום כל כך טוב לברוח לשם, זה לא עולה כסף, ויסקי עולה כסף, וודקה עולה כסף, סמים עולים המון כסף, וזה גם הורג, קצת סמים והילדים נשארים יתומים רח"ל, אולי בפודקאסט אומרים שזה לא כך, אז אגיד לך קצת אחרת, אם תעשן קצת

שו"ת אחרי שיעור ליל שישי בשלח תשפ"ו

בעיר קרית יואל יצ"ו

את השם לעצמם, קוראים לזה 'צדיק בפעלץ', אבל יש צדיקים שהפקירו את עצמם לגמרי, את כל הגוף והנשמה, העיקר להרבות כבוד שמים בעולם, ומי שיש לו שכל צריך ללכת מזמן לזמן, אנשים מגיעים ממרחקים לציון, ואנשים שגרים פה לא קולטים מה יש להם כאן קרוב.

• אפילו האברכים שגרים בקרית ברסלב גם יכולים להגיע לכאן, זה הקבר של הצדיק הכי קרוב שיש לתושבי קרית ברסלב, אפשר לבוא לכאן ולהגיד כאן את תיקון הכללי, הרי ידוע שהרה"ק מסאטמאר אמר לאלו שהדפיסו את התהלים של הישמח משה, שיכניסו שם כותרת בהתחלה, את עשרת המזמורים של תיקון הכללי מהרה"ק מברסלב: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ. יש כאן חבורה כל כך

• פותחין בכבוד האכסניא, שזוכים להגיע לעיר קדוש כזה, קרית יואל, רבינו אומר [שיחות הר"ן שיחה רנ"ן] שהיהודים התרגלו לטוב, והם לא מרגישים שיש להם כזה טוב, ולא יודעים להודות להקב"ה על כך. אותו דבר זה בנוגע העיר כאן, עיר כזה חשוב וקדוש עם אנשים יראים ושלמים, ובנוסף לכך יש כאן את הציון הקדוש של הרה"ק מסאטמאר זי"ע, צריך להיות בטלן גדול לא ללכת לציון, היום יש כאן בארה"ב רכב כמעט לכל אחד, וזה לוקח כמה דקות ללכת לציון, אני עכשיו מגיע משם, זה מקום כזה טוב לשפוך את הלב ולהתבודד, קברי צדיקים הוא מקום מסוגל מאוד, בפרט כאלו צדיקים שמסרו נפשם לבני ישראל, אפשר לפעול כאן בציון בקרית יואל ישועות גדולות, יש צדיקים שעבדו

זה בסדר גמור.

ש. אני מתקשר לפעמים לאנשים שבורים בטלפון לחזק אותם, ואני חושב אולי להגיד להם שאני צריך חיזוק ולכן אני מתקשר?

- ת. אתה לא חייב להגיד כך, תגיד להם שעל כל אחד עובר דברים ומתחזקים, תגיד להם שגם עליך עוברים דברים ומתחזקים, אם אתה רוצה לחזק אדם אתה לא יכול רק להגיד לבן אדם תתחזק, כי הוא יחשוב שאתה לא מבין אותו, אני דיברתי היום עם אברך ושאלתי אותו למה הוא עשה משהו, הוא אמר לי שהוא מאוד מאוד שבור, אמרתי לו וכי אתה שבור, אני הרבה יותר שבור ממך אבל אני מחזק את עצמי, על כל אחד עובר מה שעובר, אתה לא חייב להיכנס לפרטים מה אתה עובר אבל תגיד לו שאתה גם עובר ומתחזק.

ש. מה עושים שעושים פרצוף כזה תקיף לילדים כדי להגיד להם שיכנסו למיטה, ופתאום פורצים בצחוק באמצע?

- ת. זה גם טוב, העיקר ששמחים, אני חשבתי שתשאל הפוך, מה עושים שעושים כזה פרצוף תקיף, ואחרי זה רואים פתאום שנכנסים לכעס אמיתי, זה כבר שאלה אמיתית, אם פורצים בצחוק זה לא נורא, אבל אם נהיים בכעס באמצע זה בעיה, להיות בשמחה זה תמיד טוב.

ש. ומה עושים באמת אם נכנסים לכעס פתאום?

- ת. אז אסור לעשות את זה, צריך להיזהר לא להגיע לכעס, אבל צריך להגיד לילדים מאוד חזק להיכנס למיטה, עבודת החינוך היא עבודה קשה מאוד אבל היא משתלמת,

טובה וחבל שלא תעלו לציון להגיד שם תיקון הכללי ולהתבודד שם.

- בשבוע הבא נתכנס בעזרת השם ביום שלישי בערב במקום כליל ישי, לסעודת הילולת כ"ק מוהרא"ש זי"ע, בעיר מאנסי. יש כאן 'שואל' בקרית יואל, אם מישהו רוצה לשאול משהו שישאל, אני לא יודע למה הפסיקו לשאול בווייליאמסבורג.

ש. אני נהנה לשמח אנשים ולתת להם מילה טובה ולהגיד בדיחה, והרבה פעמים אנשים אומרים עלי שאני בן אדם שמח, אולי צריך לחוש לעין הרע?

- ת. לא צריך לחוש לעין הרע, עין הרע שולטת רק כשיש עצבות, אבל כשיש שמחה, עוז וחדוה במקומו, דיברתי לאחרונה בנושא עין הרע, מה יעשה בן אדם שיש לו משפחה ברוכת ילדים והוא שמח, האם הוא חייב להיכנס לבית מדרש עצוב ושלא יראו את הילדים, חס ושלום, אלא הכוונה היא שלא יחפש לספר לכולם את ההצלחות שלו, אנשים מחפשים צרות בידיים, מספרים לאנשים כמה כסף יש להם, וכמה עסקים יש להם, וכמה שהם מוצלחים ומוכשרים, אנשים עומדים בצד ומקנאים, יש היום שיטה חדשה בפרסומות וזה יכול מאוד להזיק, היום מראיינים את בעלי עסקים שיספרו על ההצלחה שלהם, אני לא רוצה לקחת את הפרנסה של המראיינים, אבל השיטה הזאת של ללכת לראיון ולספר על העסקים הגדולים ועל כל העשייה הטובה יכול להזיק, כי המתחרים עומדים ומקנאים ומכניסים עין הרע, אם הבן אדם היה מספר שיש לו תקופות שהוא לא יודע איך לכסות את החשבון בנק, והוא מרגיש שמשהו הולך לקרות לו והוא בוכה להקב"ה עד שהוא רואה ישועה, נו,

• ת. זה כן, זה לשמח את הילד, זה מאוד טוב, רוב הילדים חוזרים הביתה מותשים, מכל היום בתלמוד תורה ומהאוטובוס, ואז ההורים עם חכמה מנסים להכניס בהם שמחה, אומרים להם תסתכל שם ותסתכל שם, זה מאוד חשוב לשמח את הילדים.

ש. מה עושים כשהילד בוכה שהמלמד שלו נתן לו סטירה והוא טוען שלא הגיע לו?

• ת. תגיד לו 'אבא הולך לדבר עם המלמד', ואני אומר לך שאתה באמת צריך ללכת ותדבר עם המלמד, תתקשר למלמד ותדבר איתו, גם אם הגיע לילד סטירה, דבר ראשון תן למלמד מילים טובות, ותגיד למלמד שהבן שלך לוקח את זה מאוד קשה, ומה אתה בתור אבא יכול לעזור כאן לילד, ואם אתה רואה שזה קורה שוב ושוב, תגיד לו, אני מאוד רוצה לבקש לא להרביץ לבן שלי, כמובן שלא כדאי לעשות בלאגן, כי בסוף יזרקו את הילד שלך מהתלמוד תורה, אני לא יודע לאיזה מוסד אתה שולח את הילדים, אבל צריך לדבר עם המלמדים בכבוד.

• באופן כללי צריך לדעת שצריך ללכת ולדבר עם המלמדים, המלמדים עובדים כל כך קשה, אף אחד לא יודע כמה קשה הם עובדים, הייתי היום בביקור בתלמוד תורה, התביישתי להסתובב שם, כי לא שילמתי להם משכורת כבר חמישה שבועות, ואני יודע שהם עובדים קשה, התביישתי להסתכל להם בפנים, כשלא נתתי להם את המשכורת הענייה שהם אמורים לקבל, אני מבקש מהקב"ה שיעשה לי נס, הרי לך אין סבלנות להיות עם הילדים חצי שעה כל ערב, מה יעשה מלמד כל היום עם ילדים בריאים ב"ה, צריך לדבר עם המלמדים ולתת להם מילים טובות,

מאוד מאוד קשה להורים, אבא מאוד עייף אחרי סעודת ליל שבת, בקושי יש לו כח לברך ברכת המזון לעצמו, ואז הוא חושב את הילדים שלי אני אלמד לברך ברכת המזון מחר, אין לי כח כעת לקרוא להם לברך, אבל לא יודעים שמחר הם כבר בחורי בר מצוה ואז כבר אין עם מי לדבר, זה קשה לחנך את הילדים עם סבלנות, אבל בסוף קוצרים פירות, אל תגיד מחר תקרא איתם קריאת שמע, תעשה את זה היום.

ש. האם אפשר לחנך את הילדים בצורה הפוכה, למשל ילד שתמיד יעשה הפוך, ולכן אומרים לו אל תשכב במיטה, תישאר לשבת עם עיניים פקוחות, ואז הוא דווקא ישכב ויעצום עיניים?

• ת. זה לא טוב לדבר כך עם הילדים, לא מומלץ, אם הילד אומר שהוא לא יכול לישון, אומרים לו תשכב אתה לא צריך לישון, זה קורה המון אצל ילדים שיוצאים מהמיטה ואומרים שלא יכולים להירדם, אומרים להם שלא צריך לישון צריך רק לשכב במיטה, לא כדאי לדבר עם ילדים בצורה הפוכה, הלוואי שגם עם מבוגרים לא ידברו ככה אלא בתמימות ופשיטות, אבל בוודאי שלא עם ילדים כי זה יכול להזיק להם, אני תמיד אומר את זה למלמדים, ואני יודע שהרבה פעמים זה קשה כי התרגלו כבר לדבר כך, לילדים חייבים לדבר ישר.

ש. ילד חוזר הביתה מאוד מצוברח מהתלמוד תורה, ואם ישאלו אותו למה הוא ככה לא מדבר וכו', הוא כנראה ימשיך, האם אפשר לעשות איזה בדיחה באויר, תסתכל שם, יש שם חור וכו', והוא יתפוצץ מצחוק?

יודע כמו כולם, אל תעשו אותו כילד בעייתי בזה שהוא לא ידע משהו, תן לו לגדול בריא עם כולם, אז הוא לא ידע את המילה, אני רואה את זה אצל הילדים שלי, הם מגיעים אלי שאבחן אותם, והם נתקעים במילים ואני עוזר להם והם ממשיכים להגיד, הם מבקשים שרוצים להגיד עוד פסוק ועוד פסוק, על אף שאני צריך לעזור להם כל כמה מילים, הם לא נעלמים אלא מבקשים שרוצים שאבחן אותם עוד ועוד, הם מרגישים טוב עם זה, בראש שלהם הם יודעים הכל, אל תהרסו להם.

• ואתה סבא לנכדים אתה יכול הרבה לעזור לנכדים שלך, אתה צריך לדעת את דברי הירושלמי במסכת שבת, הגמרא מספרת על ר' יהושע בן לוי שהיה שומע את פרשת השבוע מהנכד שלו בכל ערב שבת, פעם אחד בערב שבת הוא שכח מזה, והוא נכנס למרחץ בטבריה, והיה נשען על כתיפו של ר' חייא בר אבא, וכשנכנס לשם הוא נזכר שלא שמע את פרשת השבוע מנכדו, ויצא מיד מהמרחץ לנכדו, שאלו ר' חייא בר אבא, וכי רבי לא לימד אותנו במשנה שאין להיכנס למרחץ קודם מנחה, אבל אם התחילו אין מפסיקין, ואתה כבר התחלת ונכנסת למרחץ למה אתה מפסיק ויוצא, ענה לו ר' יהושע בן לוי, חייא בני, וכי קלה בעיניך לימוד זה, הרי כל השומע את פרשת השבוע מבן בנו כאילו שמעה מהר סיני. וחשבתי שזה דווקא אצל הסבא, כי האבא יכול לכעוס שהבן שלו לא יודע בדיוק הכל, אבל הסבא נהנה ונרדם קצת והכל טוב.

ש. מה עושים שהילד מתלונן שלא רוצה ללכת לתלמוד תורה, והאבא התקשר למלמד והמלמד אומר שבתלמוד תורה הכל טוב ויש לו חברים וכו', מה עושים?

ולבקש מהם אם הם יכולים לעזור לך עם הילד שחוזר הביתה ובוכה וכו'.

ש. האם צריך לבחון את הילדים שלי?

• ת. לא בוחנים ילדים, לומדים איתם ביחד.

ש. ואם הילדים בכיתה רוצים שאשמע אותם אומרים את החומש והגמרא?

• ת. תקשיב להם, אספר לך איך נהג סבא שלי הגה"ק מקארסלבורג זצ"ל, הוא היה בוחן אותי כל ליל שבת, לא רק אותי, אלא כל הנכדים היו צריכים להגיע אליו לבחינה בכל ליל שבת, אחרי שסיימו להתפלל וכל המתפללים עברו להגיד גוט שבת, עברנו נכד נכד להיבחן, סבא שלי התיישב והוריד את נעליו, ואני התחלתי להגיד את החומש והוא נרדם באמצע, סיימתי את החומש, הוא אמר לי שידעתי מאוד טוב ושאביא את הגמרא, הבאתי את הגמרא והוא שוב נרדם וכשסיימתי הוא אמר שידעתי מאוד טוב, וכך עבר עוד נכד ועוד נכד, אי אפשר היה לצאת מזה, הוא בדק מי עוד לא הגיע להיבחן, הוא נתן לנו להגיד אבל הוא ישן בינתיים, כי הוא לא ישן כל הלילה, אחרי הסעודה הוא הלך ללמוד כל הלילה, אתה יכול לעשות ככה עם הילדים, אתה לא חייב להירדם באמצע, אבל תקשיב להם ותגיד להם כמה יפה הם יודעים, ותעזור לו באמצע כשנתקע.

• כשילד לא יודע לתרגם איזה מילה בחומש, זה לא אומר שהוא לא יודע, אבל את האבא זה מכניס לעצבים שהבן שלו לא יודע להסביר איזה מילה, והילד לא יודע מה רוצים ממנו, בראש שלו הוא חלק מהכיתה והוא

ש. מה עושים עם ילד שהוא מאוד סקרן בטבעו, איך אפשר ללמד אותו להשתמש בזה לטובה?

ת. אפשר לתת לו שידע את הליקוטי מוהר"ן ישר והפוך, אם הוא כזה סקרן שיקרא מכתבים ב'אשר בנחל', יש שם המון דברים מסקרנים, אני כל הזמן רואה דברים חדשים, עכשיו יצא כרך נוסף של הספר 'ימי מוהר"א ש', עברתי על זה כבר כמה פעמים, עשיתי את זה מרוב סקרנות, אני מוצא שם עוד דרך שגורם לי לדבר אל ד', ועוד דרך שגורם לי לגרום משניות, ועוד דרך שגורם לי לעשות הפצה.

ש'כח שהוצאתם אותי לפה, אני רוצה לעשות לכם עוד שיעור מיוחד לאברכים צעירים בימי השובבי"ם כאן בקרית יואל, וצריך לעשות בעוד ערים בעזרת השם, מאוד קשה עכשיו שאברכים נגשים אחרי השיעור לשאול שאלות, לפעמים מצטבר אצלם המון שאלות וזה לוקח זמן, ואני צריך ללכת הביתה, מחכים לי בבית, צריך לבוא באמצע השבוע לישיבה, יש זמן לכולם, אפשר גם להתקשר ולשאול בטלפון בעז"ה.

ת. צריך לשאול את הילד למה הוא לא רוצה, אולי הוא מפחד מהשלג, אולי המעיל נתקע בדלת של האוטובוס והנהג אמר לו שאוי ואבוי אם זה יקרה שוב, אולי איזה ילד אמר לו בפרוודור שיקח ממנו את המשחק.

ש. ואם הילד לא עונה?

ת. צריך לשבת איתו ולנסות להוציא ממנו, אולי זה ואולי זה, עד שיגיד.

ש. ואם הוא מפחד ממשהו?

ת. תלוי מה, אם הוא מפחד מילד בתלמוד תורה שמצער אותו, צריך לטפל בזה ולדבר עם הילד, ואם הוא מפחד סתם פחדים, למשל ילד שמפחד מהלילה, צריך להגיד לו שוב שוב שהקב"ה כאן ושומר עלינו, וזה חבל שאת המילים אומרים רק כשיש פחד, אנחנו צריכים לדבר איתם דיבורי אמונה כל הזמן, לפני שהפחד מגיע, כי כשהפחד מגיע, הפחד חזק מאוד ושולט מאוד, אני הולך הרבה לתלמוד תורה וילדים נגשים אלי עם שאלות, ילד אחד שואל אותי מה לעשות שהוא מאוד מפחד בלילה, אמרתי לו שגם אני מפחד, ואני ניגש למזוזה ונזכר מהקב"ה, אל תעשו את הילד הזה כילד בעייתי שחייב טיפול, עוד שאלה אחת וזהו.

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com